

Як захистити дитину від зросійщення в системі освіти

Лариса Ніцой

Замість передмови

Дорогі друзі! По закінченні революції Гідності український народ розпочав новий етап свого розвитку – становлення громадянського суспільства. Що це означає? Якщо коротко, то в громадянському суспільстві не чекають милості від влади, чиїхось рішень, а громадяни самі визначають для себе пріоритетні завдання і беруть на себе відповідальність і сміливість в рамках закону ті завдання вирішувати. Громадяни в громадянському суспільстві розглядають і вирішують проблеми в усіх сферах життя, зокрема і в освіті. Батьки мають право впливати на освітній процес у школі, обирати навчальні предмети та мову, якою має навчатися їхня дитина.

Сьогодні Україна проходить складний шлях від колоніальної країни до самостійної держави, і мова – один із головних чинників становлення незалежності та власного процвітання. Все більше батьків і дітей переходять на мову пращів, мову своєї нації, яку століттями принижували та забороняли. За українську мову український народ розстрілювали і винищували голодомором. Не зважаючи на переслідування, українська мова постала з попелу й розправляє свої крила.

Однак, останнім часом в українському суспільстві все частіше стали звучати скарги батьків на те, що в українських школах запроваджується мова країни-колонізатора, мова країни-агресора, яка найбільше завдала шкоди українській нації, культурі, мові; яка завжди хотіла тримати Україну в рабстві та покорі, окупувала Крим, і сьогодні в зоні АТО вбиває українців на сході України. Один з елементів гібридної війни проти України - запровадження російської мови в українських школах. Сьогодні досі продовжується активний процес зросійщення українських дітей. Цей процес став можливим завдяки минулій злочинній владі, яка прийняла ганебний закон Ківалова – Колесніченка «Про засади державної мовної політики». Цей закон, прикриваючись захистом мов меншин та насаджуючи мову однієї меншини - російську, суттєво обмежив українців у праві володіти українською мовою. Його і досі не вдалося відмінити.

Ця брошура покликана допомогти порадами батькам-громадянам, як уникнути в школі зросійщення власної дитини.

Для цього в брошурі описано, як у школі будується освітній процес та роль і права батьків; подано підказки, як діяти, коли Вам нав'язують вивчення небажаного предмету; а також наведено закони, на які треба посилатися. Поради перевірені на практиці.

I. Навчання в школі організовується з огляду на навчальний план

Усі школи України, незалежно від форми власності, беруть за основу навчання типовий навчальний план. Усі навчальні плани розробляє Міністерство освіти. На сьогодні існує 17 видів навчальних планів. Школа на свій розсуд за погодженням з батьками обирає та затверджує один з планів, за яким потім навчаються учні та викладають учителі (в кінці довідника додано всі типи навчальних планів)

II. Для чого батькам треба знати про навчальні плани

У всіх навчальних планах закладений перелік предметів, які будуть вивчати учні. Є навчальні плани з вивченням мови меншини (чомусь школи обирають саме російську), є навчальні плани без вивчення мови меншини, є плани з двома іноземними мовами, є навчальні плани з однією іноземною мовою, є навчальні плани з навчанням українською та інші. У різних навчальних планах враховані різні потреби учнів і батьків, отже, закладені різні предмети. Який навчальний план оберуть школа і батьки, такі предмети вивчатимуть учні цієї школи. Школа погоджує навчальний план з батьками шляхом опитування, анкетування тощо

III. На що треба звернути увагу батькам, обираючи навчальний план

Як ви вже зрозуміли, типових навчальних планів є багато видів. Є плани з вивченням мови меншини (російської), є плани з вивченням інших предметів без мови меншини. Якщо Ви хочете, щоб Ваша дитина замість російської мови вивчала інший, потрібніший предмет, зверніть увагу керівництва школи, що Ви хочете, щоб діти навчалися за планом без вивчення мови меншини. Якщо діти Вашої школи навчаються за навчальним планом і в ньому не зазначена російська мова, а Ви її все одно вчите, поцікавтеся, як цей предмет опинився серед переліку. Можливо, його включила сама школа в перелік предметів варіативної складової (читайте в наступних пунктах). Можливо, вивчення російської мови у вашій школі здійснюється з огляду на навчальний план з вивченням мови меншини. У цьому випадку поцікавтеся, хто і чому вибрав мовою меншини саме російську, а не скажімо, польську. У будь-якому випадку, російську мову, не залежно від того, до якої частина плану вона належить, інваріантної чи варіативної (читайте про це нижче), на вимогу батьків можна поміняти на інший предмет.

IV. Що таке інваріантна та варіативна складова навчальних планів

Усі навчальні плани складаються з інваріантної складової та варіативної. До інваріантної складової входять предмети, які пропонуються для навчання Міністерством освіти і науки та є обов'язковими до вивчення для всієї школи. До варіативної складової входять предмети, які обираються школою як додаток до інваріантної частини. Варіативні предмети обираються батьками й учителями і можуть бути в різних класах різними, а можуть вивчатися за бажанням всією школою. Наприклад, якщо всі класи в школі хочуть до інваріантної складової додати вивчення українознавства – значить, усі класи вчать українознавство. Або ж одні класи хочуть вивчати українознавство, а інші класи хочуть вивчати християнську етику - у цьому випадку дирекція школи повинна забезпечити учнів школи фахівцями обох предметів. Предмети для варіативної складової можна обрати зі списку, затвердженого Міністерством освіти. Предмети варіативної складової обираються або такі, які підсилюють основні предмети з інваріантної складової, дублюють їх (математика, українська мова додатково), або інші предмети, які не входять до інваріантної складової (наприклад, мистецтвознавство). У якому б класі, якої б школи ваша дитина не навчалася, Ви маєте у своєму розкладі уроки обох типів: інваріантні (обрані Міністерством освіти і науки), і варіативні уроки, які обрала самостійно школа, за погодженням з батьками.

Російська мова може не входити до навчального плану зовсім.

Російська мова може входити до навчального плану як інваріантна складова (це план з вивченням мови меншини). У цьому випадку її вивчають усі класи.

Російська мова може входити до варіативної складової (додатково захотіли вивчати батьки). У цьому випадку її можуть вивчати окремі класи за власним бажанням, а можуть усі класи, а можуть за бажанням не вивчати.

Щоб відмінити російську мову, яка входить до інваріантної складової – треба вимагати від керівництва школи заміни навчального плану на інший навчальний план, куди російська мова не входить, або входить до варіативної складової.

Щоб відмінити російську мову, яка входить до варіативної складової – треба добитися відміни/заміни не всього навчального плану, а одного предмету.

Тобто, можна добитися відміни російської мови в будь-якому випадку, однак різними методами.

V. Як замінити вивчення предметів інваріантної та варіативної складової

Якщо Ваша дитина вивчає російську мову і Ви хочете замінити цей предмет на інший, щоб визначити Ваші подальші кроки, спочатку запитайте в школі, за яким навчальним планом здійснюється навчальний процес.

1. Якщо школа навчається за планом з навчанням/вивченням мови меншини, і це означає, що російська мова входить до інваріантної складової, тобто, цей предмет пропонується до вивчення Міністерством освіти, дізнайтеся:
 - А). Чому школа обрала типовий план з навчанням чи вивченням мови меншини, яка в цьому є необхідність?
 - Б). Хто приймав рішення обрати саме такий план, чи узгоджувалося це з батьками, які є цьому підтверджуючі документи (анкети, заяви батьків тощо).
 - В). Чому мовою меншини обрана російська, а не словацька (інша), хто приймав таке рішення, чи обговорювалося/узгоджувалося з батьками, які є цьому підтверджуючі документи (анкети, заяви батьків тощо).
 - Г). Чи доводило керівництво школи до відома батьків, що в школі обрано навчальний план, за яким діти вивчатимуть мову меншини, яким чином повідомлялися батьки.
 - Д). Вимагати поміняти в плані навчання на іншу мову меншини.
 - Е). Вимагати поміняти обраний навчальний план на інший, за яким мова меншини не вивчається.

2. Якщо школа навчається за типовим планом з українською мовою навчання, у якому російську мову школа самостійно ввела до варіативної складової, дізнайтеся:

- А). Хто приймав рішення, щоб до варіативної складової був введений саме цей предмет, а не якийсь інший (українознавство, фізкультура тощо), чи узгоджувалося це з батьками, які є цьому підтверджуючі документи (анкети, заяви батьків тощо).
- Б). Чи доводило керівництво школи до відома батьків, що в школі обраний такий додатковий предмет, яким чином повідомлялися батьки.
- В). Вимагати від керівництва школи заміни цього предмету. Можна замінити у всій школі (це найкращий варіант), у деяких класах, в одному класі, у частини класу (поділивши на групи), для одного учня.

VI. Як школа обирає типовий план навчання

Школа обирає і затверджує типовий план кожного року. Затверджується він на педагогічній раді учителями та керівництвом школи за погодженням із батьками. У Законі про освіту вказано, що навчальний план затверджується з огляду на інтереси та потреби учнів. Інтереси неповнолітніх учнів у школі представляють батьки. У Сімейному кодексі України ст. 150 вказано, що, батьки відповідають за розвиток та навчання дітей, саме вони визначають, що доцільно вивчати їхнім дітям. Керівництво школи погоджує з батьками шляхом опитування, анкетування тощо, які предмети з поданого переліку (наприклад, яку мову) на думку батьків краще вивчати дітям, і за результатами опитування обирають навчальний типовий план, у якому ці предмети зазначені. Цей план затверджує школа на педагогічній нараді в школі, після чого директор подає узгоджений навчальний план на затвердження в управління освіти.

Зверніть увагу, не управління/відділ освіти спускає план на школу, а навпаки, школа, погодивши з батьками, подає обраний план на затвердження вищому органу.

VII. Як школа узгоджує з батьками навчальний план

І сам навчальний план, і варіативну складову, школа затверджує тільки за погодження з батьками. Якщо такого погодження не було і ці предмети введені без Вашого відома – це зроблено незаконно.

Школа, яка погодилася з батьками варіативну складову, має на це підтверджуючі документи: анкетування батьків, заяви батьків з проханням вивчати той чи інший предмет, тощо. При опитуванні батьків школа повинна винести на їхній розгляд не один предмет і не одне питання. Опитування «чи згодні Ви, щоб Ваша дитина вивчала російську мову» - не зовсім коректне. Правильно пропонувати батькам на розгляд список предметів, які можна включити до варіативної складової, і батьки обирають із цього списку ті предмети, які доцільні для дитини і будуть внесені в її розклад поруч з обов'язковими.

Школа зобов'язана довести до відома всіх батьків, який типовий план у результаті обговорення був вибраний. Якщо Вас не повідомили, що обрали типовий план з вивченням російської мови, ви маєте право вимагати скасування такого плану і повторного розгляду за погодженням із батьками.

VIII. Чи мають батьки право вибирати навчальний план та впливати на навчальний процес у школі

Батьки не просто мають право, вони зобов'язані впливати на господарчі, виховні та навчальні процеси в школі. Де про це сказано? Кожна школа має Статут. Без цього документу школа не отримає дозвіл на функціонування. У кожному Статуті кожної школи вписані права і обов'язки батьків. Вони зводяться не тільки до ремонту класів та збору коштів на потреби учнів. Права батьків за Статутом набагато ширші. Батьки мають право впливати на навчальний процес, наприклад, обирати з педагогічним колективом навчальний план, предмети, які б вони хотіли бачити для вивчення дітьми, або хочуть вивчати діти, тощо.

IX. Коли школа затверджує план навчання на наступний рік

Заміну навчального плану можна вимагати в будь-який момент, однак легше всього це зробити тоді, коли проводитиметься спеціальна педагогічна рада. Типовий план кожна школа обирає кожного року і затверджує на педагогічній раді школи. Така нарада відбувається в кінці кожного навчального року, як правило, у травні, або на початку нового навчального року, у серпні або на початку вересня. Після наради, на якій затверджується за погодженням з батьками навчальний план, директор школи подає цей план на затвердження управлінню освіти. Тож в інтересах батьків поцікавитися, коли будуть такі збори по затвердженню навчального плану, прийти на них, послухати чи виступити з обґрунтуванням, чому вашій дитині потрібні ті чи інші предмети, а отже, і відповідний навчальний план.

X. Що робити, якщо школа обрала план з вивчення мови меншини, а Ви не належите до меншин

Будьте готовими до того, що керівництво школи може подати Вам неправдиву, маніпулятивну інформацію, що Ви зобов'язані вивчати мову меншини, оскільки в цьому навчальному плані вона входить до інваріантної складової. Однак, це не зовсім так.

У Законі про освіту українцям гарантується навчання в державних закладах України державною мовою, а також у ст. 53 Конституції України, останній абзац, говориться, що мовою меншини гарантується навчання меншинам, а не українцям. Отже, на Вас ця норма не поширюється. Ваше конституційне право – навчання мовою держави, українською. Нагадайте керівництву, що для тих, хто порушує Конституцію України, передбачена кримінальна відповідальність.

Отже, ви маєте право написати заяву і відмовитися від вивчення цього предмету, або замінити його на інший.

XI. Як відстояти свої права, якщо Ви твердо вирішили замінити російську мову на інший предмет.

Спочатку прочитайте всі попередні пункти, оскільки знання і розуміння Вами ситуації звужуть можливість для чіхось маніпуляцій.

Ви можете скористатися наступним планом дій

1. Підіть до директора й поговоріть з ним про своє бажання поміняти російську на інший предмет, пояснивши директору, що інший предмет або потрібніший Вашим дітям, або цікавіший, або вивчення російської в умовах війни Російської Федерації проти України суперечить Вашим світоглядним принципам і переконанням тощо.

2. Напишіть заяву. Самі лише усні розмови про Ваше рішення замінити той чи інший предмет можуть залишитися на рівні розмов. Обов'язково напишіть заяву, оскільки, згідно Закону про звернення громадян, керівництво школи зобов'язане буде відреагувати на письмовий документ.

Заява пишеться в довільному порядку. У правому верхньому куті пишите до кого вона адресована (посада, ім'я) , від кого (ваше ім'я та адреса). Нижче посередині пишите саму заяву, у якій просите (вимагаєте) звільнити Вашу дитину від вивчення російської мови, або ж замінити цей предмет на інший. Можна написати, чому Вам не підходить цей предмет, а можна не аргументувати. Обов'язково вкажіть свою адресу (можна електронну). На цю адресу школа повинна надіслати відповідь.

3. Ініціюйте батьківські збори в класі і поговоріть про необхідність запровадити в класі замість російської інший предмет. Поясніть батькам їхні права на участь в освітньому процесі та прийнятті рішень.

4. Якщо Ваш клас увесь згоден – пишіть заяви директору.

5. Поговоріть з батьківським комітетом школи, зберіть загальношкільні збори і прийміть рішення про заміну російської мови на інший предмет спільно.

6. Якщо Вашу ініціативу замінити російську мову на інший урок підтримує тільки частина класу чи кілька чоловік, то директор зобов'язана поділити клас на групи. Одна група вивчає російську, друга група навіть мала – інший предмет.

7. Якщо Ви в класі такі одні – теж пишіть заяву. Навіть якщо Ви одні – Закон на Вашому боці й успіх справи буде залежати виключно від Вашого терпіння і сили волі. Якщо терпіння, сили волі і впевненості буде більше у Вас – переможете Ви. Якщо сили волі виявиться більше в директора – переможе він. Якщо Ви скажете керівництву школи, що готові йти до перемоги і не зупинитися, задієте управління освіти, Міністерство освіти і справді готові не здаватися – директор відступить.

Головне правило: будьте впевнені, наполегливі, але чемні. Знайте, ця ситуація – це виключно війна психологічна.

8. Якщо Ви в класі такі одні не хочете вивчати російську, є два шляхи вирішення проблеми

А) Ви можете замінити цей предмет на інший (наприклад той, що Ви вже вивчаєте, чи з якого є фахівець у школі), вимагаючи, щоб дитина займалася з одного предмету за індивідуальним планом. Увесь клас вчить російську, а Ваш син/донька отримує індивідуально додаткові завдання (наприклад, від учителя історії) й опрацьовує їх удома самостійно.

Б) Ви відмовляєтеся від уроку російської і не замінюєте його іншою дисципліною.

В обох випадках і Вас, і дирекцію школи буде хвилювати, де в цей час перебуватиме дитина і хто нестиме за неї відповідальність. Для розв'язання цієї проблеми дирекція школи заради безпеки Вашої дитини повинна скласти розклад уроків так, щоб російська мова була першим предметом або останнім, тоді Ваша дитина зможе на першій чи останній урок не ходити і бути в цей час вдома.

9. Заяву на вивчення іншої дисципліни замість російської можна писати в будь-яку пору року чи навчальний місяць, однак краще це зробити навесні, щоб протягом літа дирекція встигла знайти Вам відповідного викладача. Адміністрація школи існує для того, щоб організувати навчально-

виховний процес у школі. Відмовки директора «Де я Вам знайду такого вчителя», - не проходять. Це говорить тільки про те, що директор не хоче нічого міняти. Не хоче шукати викладача (якщо це група), не хоче переводити Вас на індивідуальний план (бо лінь переписувати розклад). Насправді, можна й розклад переписати, і вчителя знайти. У нашій країні, на жаль, рівень безробіття ще високий, тож учитель завжди знайдеться. Візьміться самі за пошуки потрібного фахівця.

Заяву можна написати і влітку, перед першим вересням. А також під час навчального процесу. Позитивне розв'язання ситуації залежатиме винятково від Вашої рішучості і наполегливості.

10. Якщо ж так складеться, що фахівця з обраного Вами предмету не вдалося знайти в цьому навчальному році, погодьтеся замість російської на додатковий урок математики, малювання, іноземної мови, яку вже вивчаєте – тих фахівців, які в школі є. А навесні! (щоб не було відмовок, що пізно) знову поставте перед директором завдання за літо знайти потрібного фахівця з обраного Вами предмету.

11. Будьте готові до того, що директор матиме про запас різні аргументовані відмовки.

А) Ви можете почути: «Російську мову не можна відмінити, бо вона вивчається як друга іноземна». Доводимо до Вашого відома, що це порушення. За часів міністра Д.Табачника було введено обов'язкове вивчення двох іноземних мов. Оскільки не всі директори змогли оперетивно знайти другого вчителя іноземної мови – була видана вказівка тимчасово замінити предмет іноземної мови мовою меншини. Оскільки вчителів російської мови є багато ще з минулих часів, то ними була заповнена прогалина. Однак, ця норма вивчення замість другої іноземної – російської, припинила свою дію ще в 2014 році, як і норма обов'язкового вивчення двох іноземних мов. З 2014 року можна вивчати одну іноземну мову. Школам було запропоновано до розгляду нові типові навчальні плани. Є типові плани з вивченням однієї іноземної мови, з двома іноземними мовами, з мовою національних меншин, з українською мовою викладання. Обирайте один з типових планів, який Вам підходить, і вчіть перераховані в ньому предмети.

До того ж, російська мова в Україні визнана не іноземною мовою, а мовою меншини. Ст. 10 Конституції України.

Б) Вам можуть сказати: «Уже пізно щось міняти, навчальні плани затверджені в управлінні освіти». Ну, по-перше, згадайте, що управління/відділ освіти затверджує ті плани, що подає школа з батьками. По-друге, ніколи не буває пізно (читайте пункти III-X)

В) Вас будуть переконувати: «Нічого не можна змінити, навчальний план з мовою меншини (російською) обрала вся школа».

- Запитайте в директора, чи проводилося опитування, запросіть результати (дивіться пункти V-VIII).

- Зверніть увагу, чи пропонувалися батькам альтернативні навчальні плани чи просто батьки без вибору (а це порушення) підписували заяву на вивчення мови меншини (дивіться пункти V-VIII).

- Якщо опитування не проводилося, попередьте, що Ви будете скаржитися на директора в Управління освіти або Міністерство освіти, тел.: 044-481-47-69 (департамент початкової та середньої освіти). Навіть якщо директор почне збирати заднім числом у батьків відповідні заяви, чи проводити опитування про вибір навчального плану чи предметів – це теж дуже добре. Частина батьків, пишучи ці заяви, замисляться над тим, над чим раніше не думали: «А що, російську можна не вчити?» і прийдуть до висновку, що вони теж не хочуть російської. Головне – покласти початок.

- пошукайте однодумців і пишіть заяви гуртом на звільнення від предмету чи на заміну іншим уроком (психологічно легше добиватися колективом, а також існує норма, коли директор зобов'язаний ввести предмет на вимогу батьків (5 чоловік для міської школи і 7 чоловік для сільської))

- Прослідкуйте, чи керівництво школи ознайомило батьків про рішення викладати російську мову в школі. Якщо не повідомляло – це порушення, вимагайте скасування рішення.

Г). Вас переконуватимуть, що мову ворога треба знати. Цей вислів прийшов до нас із часів II Світової війни, коли на Україну напала фашистська Німеччина, і українці справді не розуміли, про що говорять загарбники. Сьогодні ж немає в Україні людини, яка не розуміє російську мову. Краще цей час потратити на вивчення іншої мови, тієї, яку Ви з дитиною ще не знаєте, щоб мати змогу мандрувати світом і знаходити порозуміння з іншими народами.

Д). Вам будуть нав'язувати думку, що російська мова – мова міжнародного спілкування. Так говорить той, хто не мандрує світом. Кожна розвинена країна береже свою ідентичність і мову. У Франції все французькою, у Німеччині – німецькою, в Італії – італійською, у країнах Балтії – теж винятково їхніми, державними, у Чехії – чеською, в Британії – англійською, в Іспанії – іспанською і на цьому список не вичерпується. У цих країнах розроблені закони на захист державних мов і навіть працюють обмеження на вживання іноземних слів, якщо таке слово є в рідній мові. І російську в цих країнах розуміє дуже мало людей. Готуючись до мандрівки цими країнами, краще оволодіти хоча б на елементарному рівні знаннями державної мови тих країн.

Е). Вам торочитимуть, що мову Достоевського, Пушкіна, Толстого треба знати, щоб читати їхні твори в оригіналі. Ну, по-перше, останні дослідження показують, що в школах країн Європи не вивчають ні російської мови, ні російської літератури, хіба що на спеціальних спецкурсах, попри це народи тих країн не стали дикими. По-друге, часи помінялися і в сучасному світі народи вивчають інші мови у першу чергу не для того, щоб читати твори, а для спілкування і порозуміння. То ж багатьом людям корисніше знати кілька мов на розмовному рівні, ніж одну для глибокого читання творів. Ну і по-третє, ніхто нікому не заважає в позаурочний час читати класиків російської літератури в оригіналі.

Є). Вас лякатимуть, що Ваша дитина буде не атестована з цього предмету. Якщо цей предмет входить до варіативної складової – взагалі немає проблем. Оцінки з предметів варіативної складової не впливають на атестат, бо середній бал атестату вираховується тільки з річних оцінок з предметів інваріантної складової та оцінок, отриманих за ДПА. Якщо російська мова у Вашому випадку входить до інваріантної складової – прийдеться вимагати заміни плану, або заміни мови в плані. Можливо, Ваш план називається так «...з вивченням мови меншини» - то це не значить обов'язково російської (дивіться пункти II-X). Можна вивчати польську, словенську тощо.

Ж). Вам пішли на уступки – Вашу дитину, одну на весь клас, звільнили від вивчення російської, але сказали, що під одну дитину розклад міняти не будуть, нехай сидить у класі під час уроку і просто не відповідає. Це порушення. Дирекція зобов'язана так побудувати розклад уроків, щоб урок російської був або першим, або останнім, аби Ваша дитина могла під час цього уроку перебувати вдома. Інакше це називається «примусове зросійщення» і дискримінація однієї дитини заради інших, а це порушення прав і свобод людини, порушення Конституції України, що карається Законом. Адже передбачена можливість побудувати розклад так, щоб були враховані інтереси і цієї однієї дитини, і всіх інших учнів також.

12. Якщо Ви не піддалися на попередні вмовляння, однак дирекція школи продовжує наполягати на своєму, дізнайтеся, чи було в школі опитування, анкетування, збиралися заяви батьків і якщо ні – спробуйте вдатися до шантажу: нагадати директору, що його дії незаконні і запитати (натякнути) що на це скаже відділ освіти. Повірте, відділ освіти не захоче мати перипетій із законом, то ж накаже директору владнати ситуацію. Врешті, якщо Ви людина рішуча, можна дійсно поскаржитися у відділ освіти, вимагаючи від них письмових пояснень.

13. Педальюйте тему патріотизму. Наголошуйте, що не має нічого поганого проти вчителя (якщо справді не має). Але ви такий патріот, що «російська вам не дає дихати». Ви не можете вчити мову окупанта. У Вас алергія, тощо.

14. Звертайтеся до теми толерантності. Ви нічого не маєте проти російської меншини. Нехай собі вчать свою мову. Ви толерантно ставитеся до їхнього вибору, то ж вимагаєте толерантного ставлення до Вашого вибору – вивчати з дитиною інший предмет, інші дисципліни.

15. Пам'ятайте, починати завжди страшно. Але ситуація зараз у країні така, що Вас зрозуміють і підтримають, і у владних кабінетах також є порядні люди й патріоти.

16. Врешті, не забувайте, є багато громадських організацій, які Вас підтримають. Вони можуть не називати ваше ім'я.

17. Зверніться по допомогу до свого депутата. Від його імені організуйте депутатський запит (тільки не в школу, а у відділ освіти) на яких підставах була введена російська або на яких підставах Вас, українця, примушують вивчати мову меншини. Депутат напише запит, на запит треба буде відповідати відділу освіти, Відділ освіти звернеться за поясненнями в школу. Це викличе хвилю, рух і незручності для керівництва.

18. Задійте ОДНОЧАСНО всі можливі важелі впливу, запити депутатів, громадські організації. Нехай вони всі пишуть на відділ освіти. В один прекрасний день листи на директора за поясненнями посипляться як з відра. А відділ освіти прийде з перевіркою, бо не матимуть права не відреагувати. Наступного разу керівництво школи подумає, перш, ніж упроваджувати непотрібний предмет. Задійте журналістів, радіо, телебачення. Напишіть їм листи, попросіть Вашого захисту.

XII. Як у боротьбі не нашкодити дитині. Усі батьки переймаються думкою: «Я не піду проти школи, бо це зашкодить дитині». Якщо у Вас з'явилося таке побоювання і роздуми, то це свідчить про те, що Ви гарні батьки. А ще ви гарні громадяни України, які будують щасливу країну своїй дитині. То ж відважуйтеся на крок відстоювати свої права, ви повинні знати, що Вашій дитині нічого не буде, якщо Ви вийдете переможцем. Хтозна, на що Ви ще здатні? То ж у Вас один вихід - перемагати. Це перше. Якщо на Вас розсердиться директор – це ще не значить, що на дитину сердитимуться всі вчителі. Це друге. Вашій дитині нічого не буде ще й тому, що Ви ні з ким не сваритиметеся. Тему скоро забудуть, якщо Ви не будете скандалити, обзиватися і вживати ненормативну лексику, про вас забудуть теж. Ви будете наполегливі, але ввічливі. Це третє. Добиватися своїх прав можна вперто, наполегливо, але чемно. Чи означає це, що Ви поступитеся, щоб не сваритися? Ні, Ви не поступитеся. Ви будете рішучі, готові досягати мети, переконані у своїй правоті і переконливі в поясненнях своєї позиції – і водночас Ви будете доброзичливі. Ви будете незламні. Ви йдете перемагати з гарним настроєм і любов'ю в серці до своєї дитини, людей, країни.

XIII. Директор і вчителі теж люди. Починайте свою боротьбу з доброзичливою розмовою з учителями та директором. Не сприймайте вчителів і директора, як ворогів. Можливо, раніше перед ними ніхто не ставив питання, які хвилюють Вас, можливо вони не задумувалися, що виклики часу ставлять нові завдання, то ж почніть із мирного обговорення і переходьте до рішучих дій після відмови вам у вирішенні Вашого питання. Бо є й справді вперті вчителі чи керівництво, які так і не спромоглися за майже тридцять років незалежності перевчитися, змінити кваліфікацію і їм простіше й далі змушувати учнів вивчати свій предмет, ніж мінятися самим.

XIV. Ви подаєте приклад. Починати завжди страшно, і першопрохідцем бути складно, однак, хтось же повинен це робити. Будьте готові, що Ви станете прикладом і Вашу позицію переймуть інші батьки. Спочатку в школі вашими стопами піде двоє-троє батьків, так було в інших школах, потім більше батьків і учнів, а згодом і всі. А можливо, Вам пощастить, Ви одразу отримаєте підтримку багатьох і не будете пояснювати кожному, чому інший предмет Вашій дитині корисніший. Звісно, на якомусь етапі, Ви почуватиметеся незручно, що йдете проти чогось. Однак, героям завжди щось протистоїть. Нехай Вам допомагає думка про інших борців за Україну, наприклад, про В'ячеслава Чорновола. Уявіть, як йому було важко в радянську епоху, серед людей-не однодумців піднімати питання всенародної українськості, але ж він добився! Він зрушив гігантський колос. А перед Вами всього лиш маленьке шкільне питання і мільйони однодумців по всій країні.

Успіхів усім і перемог! Слава Україні!

Перелік документів, які Вам можуть стати в нагоді

Перелік типових навчальних планів (сайт МОН)
Заява батьків (пишеться в довільному порядку)
Статут школи (типовий статут є в пошукових системах)
Конституція України (ст 10)
Сімейний кодекс України (є в пошукових системах)